

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΤΑΜΠΟΓΛΗΣ

Η ΕΛΛΑΔΑ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ

 eco
nomia
PUBLISHING

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2014

Στις κόρες μου, Ελένη και Μαρία-Άννα

Η ΕΛΛΑΔΑ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ

ISBN: 978-960-9490-27-6

©Διονύσης Σταμπόγλης, Εκδόσεις Κέρκυρα Α.Ε. – economia PUBLISHING, 2014

1η έκδοση, Φεβρουάριος 2014

Παραγωγή: Εκδόσεις Κέρκυρα Α.Ε. – economia PUBLISHING

Συντονισμός έκδοσης: Έιρη Ανδρικοπούλου

Διόρθωση: Γεωργία Μίχα

Καλλιτεχνική επιμέλεια – σελιδοποίηση: Μάκης Χριστόπουλος, ατελιέ Κέρκυρα

Κεντρική διάθεση

ΚΕΡΚΥΡΑ
ε κ δ ό σ ε ι ς

Εκδόσεις ΚΕΡΚΥΡΑ Α.Ε.

Βλαχάβα 6-8, 105 51 Αθήνα

Τηλ.: 210-3314.714, Fax: 210-3252.283

sales@economia.gr, www.economia.gr

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή σε άλλη διασκευή, χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη και των δημιουργών.

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΤΑΜΠΟΓΛΗΣ

Η ΕΛΛΑΔΑ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΕΔΡΙΑ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ

 eco
nomia
PUBLISHING

Με την ευγενική χορηγία

intralot

Περιεχόμενα

Γράμμα από την εκδότρια	9
Σημείωμα του Αντώνη Δ. Παπαγιαννίδη.....	11
Πρόλογος.....	15
Εισαγωγή	19
1ο Κεφάλαιο: Οι Πρώτες Τρεις Ελληνικές Προεδρίες στην Ε.Ε.	
1.1. Η 1η Ελληνική Προεδρία (β' εξάμηνο του 1983)	27
1.2. Η 2η Ελληνική Προεδρία (β' εξάμηνο του 1988)	29
1.3. Η 3η Ελληνική Προεδρία (α' εξάμηνο του 1994)	31
2ο Κεφάλαιο: Η 4η Ελληνική Προεδρία (α' εξάμηνο του 2003)	
2.1. Οι Στόχοι	35
2.2. Η Προετοιμασία.....	42
2.3. Το Σήμα και οι Προτεραιότητες	51
2.4. Η Επίσκεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	58
3ο Κεφάλαιο: Το Εξάμηνο της 4ης Προεδρίας	
3.1. Το Έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών (17/02/2003)....	65
3.2. Το Εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.....	73
3.3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και η Διάσκεψη	80

3.4. Το Δίμηνο Μαΐου-Ιουνίου	89
3.5. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Θεσσαλονίκης (19-20/06/2003)	109
3.6. Η Συμφωνία για την ΚΑΠ	111
Επίλογος	115
Παράρτημα I: Συμβούλια Υπουργών (τακτικά) στις Βρυξέλλες κατά τη διάρκεια της 5ης Ελληνικής Προεδρίας της Ε.Ε. (α΄ εξάμηνο του 2014)	117
Παράρτημα II: Άτυπα Συμβούλια Υπουργών στην Αθήνα κατά τη διάρκεια της 5ης Ελληνικής Προεδρίας της Ε.Ε. (α΄ εξάμηνο του 2014)	120
Παράρτημα III: Προεδρίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 2013-2020	123
Πρόσφατες δημοσιεύσεις από την <i>Οικονομική Επιθεώρηση</i> και υλικό από το Αρχείο Βοβολίνη	125
Επιλογή Βιβλιογραφίας	126

Γράμμα από την εκδότρια

«Σε παγκόσμιο επίπεδο η Ευρώπη έχει χάσει τα πρωτεία της, και ίσως είναι αυτό που οι Ευρωπαίοι δυσκολεύονται περισσότερο ν' αποδεχτούν. Ωστόσο, σε σύγκριση με άλλες ιστορικές περιόδους και με άλλα μέρη του κόσμου σήμερα, οι κάτοικοι της ηπείρου απολαμβάνουν έναν αξιοσημείωτο συνδυασμό ατομικής ελευθερίας, κοινωνικής αλληλεγγύης και ειρήνης. Καθώς τελειώνει ο αιώνας, η διεθνής εικόνα είναι πιο ειρηνική απ' ό,τι οποιαδήποτε προηγούμενη περίοδο. Αν οι Ευρωπαίοι καταφέρουν να παραιτηθούν από την απέλπιδα επιθυμία τους να ορίσουν τον εαυτό τους με έναν και μόνο τρόπο και αν μπορέσουν ν' αποδεχτούν μια πιο σεμνή θέση μέσα στον κόσμο, τότε ίσως τα βγάλουν πέρα ευκολότερα με τις διαφορές και τις διαφωνίες που δεν θα πάψουν να σημαδεύουν το μέλλον τους, όπως σημάδεψαν και το παρελθόν τους.»

*Mark Mazower, Σκοτεινή Ήπειρος.
Ο Ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας,
εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2001*

Aφιερωμένη στον πρωτοπόρο Έλληνα ηγέτη Κωνσταντίνο Καραμανλή, που το 1961 «μας έριξε στα βαθιά», είναι αυτή η αναμνηστική έκδοση, γραμμένη από τον Διονύση Σταμπόγλη και σχολιασμένη από τον Αντώνη Δ. Παπαγιαννίδη.

Η μέχρι τώρα πορεία μας από την Κοινή Αγορά έως την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωζώνη απέδειξε ότι έχουμε ξεπεράσει το στάδιο της αμφισβήτησης του ρόλου της χώρας μας στο παγκόσμιο σκηνικό, ανήκοντας σταθερά στη Δύση. Η στάση των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά τη διάρκεια της δραματικής κρίσης των τελευταίων ετών, που δεν έχει φυσικά τελειώσει, έχει επιβεβαιώσει ότι παρόλα τα προβλήματα και τους αναπόφευκτους κλυδωνισμούς έχουμε σταθερούς συμμάχους τις ανεπιτυγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής

πείρου. Ας αναλογιστούμε μόνο τους πακτωλούς χρημάτων που έχουμε εισπράξει στα πλαίσια της ΚΑΠ και των Διαρθρωτικών Ταμείων (ανεξαρτήτως του πού κατέληξαν και τι αποτελεσματικότητα είχαν) από το 1981 έως σήμερα. Ας αναλογιστούμε επίσης τα καλά της νομισματικής σταθερότητας που απολαμβάνουμε, για την οποία κάποτε θα έπρεπε να πληρώσουμε τον λογαριασμό, καθώς δεν προετοιμαστήκαμε σε βάθος και τελικά δεν προσαρμοστήκαμε σε επίπεδα διαρθρωτικής σύγκλισης και ανταγωνιστικότητας.

Αυτές τις κρίσιμες ημέρες πριν από τις Ευρωεκλογές, ας συνειδητοποιήσουμε πού βρισκόμαστε σήμερα σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν. Η (πέμπτη) Ελληνική Προεδρία έχει και για μας τους ίδιους ένα «παιδαγωγικό» περιεχόμενο. Διότι μπορεί πλέον μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας και η μόνιμη Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και οι αντίστοιχες Προεδρίες στον χώρο των Εξωτερικών και στο Eurogroup να έχουν περιορίσει τον ρόλο της εξάμηνης κυλιόμενης Προεδρίας που ήδη ασκεί η Ελλάδα, όμως η έκθεση της κοινής γνώμης στις Ευρωπαϊκές λειτουργίες και η συνειδητοποίηση των λειτουργιών αυτών μπορεί να οδηγήσουν στην καλύτερη αξιολόγηση του τι σημαίνει και τι σημαίνει η Ευρωπαϊκή πορεία της Ελλάδας.

Αλεξάνδρα Κ. Βοβολίνη
Φεβρουάριος 2014

Η Πέμπτη Ελληνική Προεδρία: μια διαδικασία ωρίμανσης;

Είναι η πέμπτη –αισίως– φορά που η Ελλάδα αναλαμβάνει την Προεδρία. Ανακοινώθηκαν σε γενικές γραμμές οι προτεραιότητες της – που θα οριστικοποιηθούν βέβαια με την παρουσίασή τους ενώπιον του (απερχόμενου ούτως ή άλλως...) Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οργανώθηκε τον Οκτώβριο και το καθιερωμένο προ-Προεδρικό Σεμινάριο, με πρωτοβουλία της Trans-European Policy Studies Association/TEPSA και του ελληνικού της κλάδου, του ΕΚΕΜΕ, όπου μάλιστα προέκυψε ενδιαφέρουσα σύγκλιση στη λογική των προτεραιοτήτων των «Ευρωπαίων» με όσα παρουσίασε ο Ευάγγελος Βενιζέλος – από τη συζήτηση για την οικονομική διακυβέρνηση και την Τραπεζική Ένωση μέχρι το μεταναστευτικό ή και την οριζόντια Πολιτική Θαλάσσης.

Παίρνοντας κάποιαν απόσταση και από την (πάντα θερμή...) επικαιρότητα, αλλά και τις ευρωπαϊκές γενικολογίες, διαπιστώνει κανείς σε διαχρονικά επεισόδια ότι η Προεδρία αποτυπώνει την εξέλιξη, ή ακόμη και την ωρίμανση, της συμμετοχής της Ελλάδας – στην ΕΟΚ, στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, στην Ένωση, στην Ευρωζώνη. Αλλά λειτουργεί και σαν μαρτυρία της εξέλιξης της ίδιας της «Ευρώπης» και όσων αυτή αντιπροσωπεύει. Αξίζει μια περιδιάβαση:

- **Πρώτη Ελληνική Προεδρία:** Πολλή συζήτηση γίνεται γύρω από τα χρηματοδοτικά εργαλεία της τότε ΕΟΚ και τη χρήση τους από την Ελλάδα. Έμφαση στην προγραμματική πληρότητα, την αποδοχή της ολοκληρωμένης/integrated προσέγγισης – έμφαση και από την ελληνική Κυβέρνηση, εποχή Βάρφη, που εκεί αναζητούσε κάποιαν απάντηση/επανατοποθέτηση των όρων ένταξης με το (τότε) Μνημόνιο· έμφαση και από την Commission, που μελετούσε τα πρώτα βήματα μετεξέλιξης του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ. Όμως, ήδη τότε, Γερμανοί πανεπιστημιακοί εξηγούν στους νεήλυδες Έλληνες πως η περιφερειακή πολιτική δεν μπορεί παρά να λειτουργήσει σαν θεμελιώδης διάσταση της μελλοντικής, πολύ μελλοντικής Ευρώπης. Με πρότυπο μάλιστα τη γερμανική Finanzausgleich, όσο η εξέλιξη του Κοινοτικού φαινομένου θα πλησιάζει το (και γερμανικό) ομοσπονδιακό πρότυπο. Αυτά, 30 χρόνια πριν!
- **Δεύτερη Ελληνική Προεδρία:** Πολλοί ίσως τη θυμούνται επειδή στην Κορυφή της Ρόδου δεν κατορθώθηκε να υπάρξουν Συμπεράσματα – στοιχείο, εκείνο, της ελληνικής ιδιαιτερότητας που ακόμη διετηρείτο. Όμως, σε άλλους τομείς προβληματισμού υπήρξε αρκετά προωθημένη συζήτηση, π.χ. για τη λογική της «συνοχής», ως συμπλήρωμα και υπέρβαση των σεναρίων της ολοκληρωμένης προσέγγισης των Διαρθρωτικών Ταμείων. Άλλα, προς στιγμήν, στην Τέταρτη Προεδρία: Έλληνες, ήδη βετεράνοι της ένταξης, «υποδέχονται» εκπροσώπους χωρών της Μεγάλης Διεύρυνσης, εξηγώντας τις παγίδες και τις απαιτήσεις κατά τη χρήση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, όμως και την ίδια τη λογική των Διαρθρωτικών Ταμείων, όμως και τη λογική της διαπραγματευτικής διεκδίκησης στις αναθεωρήσεις των Ταμείων.
- **Τρίτη Ελληνική Προεδρία:** Επεισοδιακό επεισόδιο, με ΥΠΕΞ Θεόδωρο Πάγκαλο, στο πλαίσιο μιας εξαιρετικά ενδιαφέρουσας ανάλυσης των σχέσεων ισχύος, όπως διαμορφώνονται στη νέα ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική: αποκαλεί την πρόδηλα ανερχόμενη και προβάλλουσα την ισχύ της Γερμα-

Εισαγωγή

Το μήνυμα που θέλει να εκπέμψει η κυβέρνηση προς πάσα κατεύθυνση για την Ελληνική Προεδρία είναι: Παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα, μπορεί να παραμείνει στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η Ελλάδα είναι παρούσα στην Ευρώπη, έχει επικοδομητικές προτάσεις και σταθερό προσανατολισμό.

Ως άξονες προτεραιοτήτων της Ελληνικής Προεδρίας έχουν καθορισθεί οι εξής:

- Ανάπτυξη και Απασχόληση
- Βελτίωση της Οικονομικής Διακυβέρνησης και θωράκιση της ΟΝΕ
- Προώθηση της ευρωπαϊκής πολιτικής σε θέματα ανθρώπινης κινητικότητας, περιλαμβανομένης και της μετανάστευσης
- Αναχαίτιση των όποιων αντιδημοκρατικών τάσεων και αποκατάσταση της εμπιστοσύνης μεταξύ πολιτών και ευρωπαϊκής ιδέας.

Για την προετοιμασία της Προεδρίας, συστάθηκε (με καθυστέρηση) στο υπουργείο Εξωτερικών «Γραφείο Ελληνικής Προεδρίας», το οποίο έχει στε-

λεχωθεί με το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό εκ των έσω, αλλά και άλλα υπουργεία, ενώ οι προσλήψεις για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα δεν θα ξεπεράσουν τις 20-25. Εν τω μεταξύ, ολοκληρώθηκε η εκπαίδευση στελεχών και η σταδιακή ενδυνάμωση της Μόνιμης Αντιπροσωπείας μας στις Βρυξέλλες, όχι όμως στα επίπεδα που θα έπρεπε. Και στον τομέα της στελέχωσης διαπιστώθηκαν καθυστερήσεις και ως τις αρχές Δεκεμβρίου το Γραφείο Ελληνικής Προεδρίας ήταν ουσιαστικά ακέφαλο.

Το πρώτο στοιχείο επιτυχίας της Ελληνικής Προεδρίας είναι να διεκπεραιωθεί χωρίς προβλήματα η συνάντηση του Υπουργικού Συμβουλίου με την ολομέλεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Κολέγιο των Επιτρόπων), που θα λάβει χώρα στις 8 Ιανουαρίου στην Αθήνα.

Υπενθυμίζεται ότι η Ελλάδα συμμετέχει και στη λεγόμενη «Τρίο Προεδρία», δηλαδή στο 18άμηνο πρόγραμμα του Συμβουλίου (1/1/2013-30/6/2014), το οποίο άρχισε να εφαρμόζεται από την Ιρλανδική Προεδρία (α' εξάμηνο του 2013), συνέχισε να εφαρμόζεται από τη Λιθουανία (που ανέλαβε την Προεδρία από την 1/7/2013) και τέλος από την Ελλάδα (που ανέλαβε την Προεδρία από την 1/1/2014).

Το 18άμηνο αυτό πρόγραμμα καταρτίστηκε από τις προαναφερθείσες τρεις χώρες σε συνεργασία με το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων της Ε.Ε., την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Κύριο μέλημα του εν λόγω προγράμματος είναι η διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της ζώνης του ευρώ και της Ε.Ε. συνολικά, καθώς και η ενδυνάμωση της ΟΝΕ. Προτεραιότητα δίνεται ήδη στη διασφάλιση της δημοσιονομικής εξυγίανσης και της βελτίωσης του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών των κρατών-μελών.

* * * * *

Πέραν όμως των υποχρεώσεων της Ελλάδας κατά τη διάρκεια της άσκησης των καθηκόντων της Προεδρίας και της συμμετοχής της στην «Τρίο Προεδρία», ιδιαίτερη σημασία έχει και ο ρόλος που θα παίξουν κατά τη διάρκεια της τα Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε.

Ειδικά για τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην επίλυση των προβλημάτων της κρίσης, ο επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ε.Ε στην Ελλάδα Πάνος Καρβούνης αναφέρει τα εξής:

«Οι νομοθετικές πρωτοβουλίες οι οποίες θα εξετασθούν έως τη λήξη της τρέχουσας θητείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τον Μάιο του 2014, συμπυκνώνονται στο τετράπτυχο: δημοσιονομική πειθαρχία, χρηματοοικονομική σταθερότητα, ανταγωνιστικότητα και απασχόληση. Άμεση προτεραιότητα των πρωτοβουλιών αυτών έχει η αντιμετώπιση της τρέχουσας οικονομικής κρίσης και η δημιουργία κατάλληλων προϋποθέσεων για την επαυφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) σε τροχιά βιώσιμης ανάπτυξης.

Αυτό απαιτεί νέες και δημιουργικές ιδέες, αποφασιστικότητα και στοχοθετημένες δράσεις σε βασικούς πολιτικούς τομείς, οι οποίες –στηριζόμενες από έναν ενισχυμένο, όπως ελπίζουμε, ευρωπαϊκό προϋπολογισμό– θα μπορέσουν να συμβάλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη, την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών οικονομιών.

Ο πρώτος στόχος που θέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι η εξασφάλιση μιας πραγματικής Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ), που θα βασίζεται σε βαθύτερη ενοποίηση και ενισχυμένη αλληλεγγύη μεταξύ των Κρατών-Μελών της Ευρωζώνης. Όπως κατέδειξε και η κυπριακή κρίση, αυτό είναι εφικτό μόνον εφόσον οι οικονομικές και δημοσιονομικές πολιτικές των κρατών-μελών τεθούν σε συντονισμό και σε διαρκή εποπτεία σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Μάρτιο του 2013 της “δίπτυχης” δέσμης μέτρων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για αυστηρότερη δημοσιονομική επιτήρηση των χωρών της Ευρωζώνης αποτελούν, με την “εξάπτυχη” δέσμη μέτρων που έχουν ήδη υιοθετηθεί, ένα σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση για την αποφυγή νέων κρίσεων τύπου Ελλάδας, Ιρλανδίας, Κύπρου κ.λπ. Οι σχετικοί κανόνες, που στόχο έχουν την εξυγίανση των εθνικών προϋπολογισμών, θα εφαρμοστούν ήδη από φέτος και επιτρέπουν ακόμη και την αναπομπή σχεδίων εθνικών προϋπολογισμών που δεν πληρούν τους όρους. Περαιτέρω κανόνες ενίσχυσης της σταθερότητας στη ζώνη του

1^ο Κεφάλαιο

Οι Πρώτες Τρεις Ελληνικές Προεδρίες στην Ε.Ε.

1.1. Η 1η Ελληνική Προεδρία (β' εξάμηνο του 1983)

Όταν η Ελλάδα ανέλαβε τα καθήκοντα της Προεδρίας του Συμβουλίου Υπουργών της τότε ΕΟΚ για πρώτη φορά, στη διεθνή σκηνή δέσποζε ο πόλεμος μεταξύ Ιράν-Ιράκ, το μεσανατολικό βρισκόταν και πάλι στην «κόψη του ξυραφιού» μετά την εισβολή του Ισραήλ στο Λίβανο (Ιούνιος του 1982), ενώ η Σοβιετική Ένωση είχε εισβάλει στο Αφγανιστάν και η Πολωνία βρισκόταν σε κρίση μετά την επιβολή στρατιωτικού νόμου. Η Ελλάδα είχε καταδικάσει μεν την επιβολή στρατιωτικού νόμου στη χώρα αυτή, αλλά αντιτάχθηκε στην επιβολή κυρώσεων εναντίον της εκ μέρους της τότε ΕΟΚ, διότι –όπως πολύ σωστά υποστήριζε– θα επέφερε αντίθετα των επιδιωκόμενων αποτελέσματα. Αναλαμβάνοντας η Ελλάδα τα καθήκοντα της Προεδρίας του Συμβουλίου Υπουργών της ΕΟΚ, έπρεπε να συγκεράσει τις αντιτιθέμενες απόψεις των εταίρων σε θέματα που αφορούσαν τη μελλοντική χρηματοδότηση λόγω της εξάντλησης των ιδίων πόρων, να αντιμετωπίσει τις δημοσιονομικές ανισορροπίες και τις διαπεριφερειακές ανισότητες, να επιλύσει τον

«γόνδιο δεσμό» του γεωργικού πακέτου, να αποδείξει εμπράκτως τη στήριξη στα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ) και να συμβάλει στην επίλυση προβλημάτων που σχετιζόνταν με την ορθολογική χρήση της ενέργειας σύμφωνα με την Κοινοτική πολιτική περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ελληνική Προεδρία εκ των πραγμάτων πολύ δύσκολα θα πετύχαινε τον συγκερασμό των απόψεων μεταξύ των κρατών-μελών, με δεδομένο μάλιστα ότι θεωρείτο τότε το «αιρετικό» κράτος-μέλος. Παράλληλα, στο εσωτερικό μέτωπο, η Ελλάδα κλήθηκε να ξεπεράσει τις αμφιταλαντεύσεις της σχετικά με τον πλήρη προσανατολισμό της (ειδική σχέση, ειδικές ρυθμίσεις) έναντι της ΕΟΚ και να προσαρμοσθεί στο Κοινοτικό κεκτημένο, η αποδοχή του οποίου συνεπαγόταν υψηλότερο πολιτικό κόστος σε σχέση με εκείνο που αντιμετώπιζαν άλλες χώρες-μέλη κατά τη διάρκεια των πρώτων ετών ένταξής τους.

Από την έναρξη άσκησης των καθηκόντων της Ελληνικής Προεδρίας αποδείχθηκε ότι θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο να επιτευχθεί συμφωνία στο δημοσιονομικό πρόβλημα της ΕΟΚ, που είχε εξελιχθεί σε πρωτεύον και μείζον ζήτημα αντίθεσης μεταξύ Βρετανίας και Γαλλίας, γνωστής στην Ελλάδα ως «κόντρα» Θάτσερ-Μιτεράν. Παράλληλα, καθ' όλη τη διάρκεια της πρώτης Ελληνικής Προεδρίας σχεδόν κανένα θέμα δεν προωθήθηκε και κανένα πρόβλημα δεν επιλύθηκε.

Στη Σύνοδο Κορυφής (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο), που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 1983 στο Ζάππειο Μέγαρο, η αποτυχία ήταν εμφανής, με δεδομένο ότι μια Προεδρία χαρακτηρίζεται ως επιτυχημένη πρωτίστως εάν κατορθώσει να οδηγήσει σε σύγκλιση και να συμβιβάσει τις θέσεις των κρατών-μελών, αλλά και να διαχειριστεί σωστά και έγκαιρα τα προβλήματα και να διεκπεραιώσει τις πρωτοβουλίες που έχει αναπτύξει. Ωστόσο, οι διαφορές μεταξύ των ισχυρών της ΕΟΚ αποδείχθηκαν αγεφύρωτες. Σημειώνεται ότι η Ελληνική Προεδρία είχε καταρτίσει Σχέδιο Συμπερασμάτων με αναφορές στα Διαρθρωτικά Ταμεία, στην άρση των ανισοτήτων, στην προώθηση νέων πολιτικών και φυσικά στη μελλοντική χρηματοδότηση της ΕΟΚ μέσω της αύξησης του καταβαλλόμενου ΦΠΑ στο 2% από το 1986 (όταν στον προϋπολογισμό προβλεπόταν όριο το 1,2%), στόχος ιδιαίτερα φιλόδοξος.

Έχει διατυπωθεί η άποψη ότι οι άλλες χώρες-μέλη της ΕΟΚ δεν θα επέτρεπαν σε μια «μικρή» και «νεοσύλληκτη» χώρα όπως ήταν η Ελλάδα να επέλυε μακροχρόνια προβλήματα, οι αληθινές όμως διαστάσεις του θέματος καθορίστηκαν από την ομιλία του τότε Πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τα αποτελέσματα της Συνόδου Κορυφής της Αθήνας. Σύμφωνα με τον Αν. Παπανδρέου, δεν υπήρχαν μεμονωμένα προβλήματα προς επίλυση, αλλά ένα, δηλαδή το «ποια Ευρώπη θέλουμε».

Το αποτέλεσμα της Συνόδου Κορυφής δεν ήταν τίποτε άλλο παρά το αποτέλεσμα μιας προοδευτικής φθοράς, μιας διάβρωσης, μιας κρίσης θα λέγαμε της Κοινότητας. Στη Σύνοδο ήρθαν θέματα προς επίλυση που θα μπορούσαν να είχαν βρει τη λύση τους ακόμη και σε επίπεδο Μονίμων Αντιπροσώπων ή Συμβουλίου Υπουργών, όπως για παράδειγμα το θέμα των λιπαρών ουσιών. Η αποτυχία οφείλεται σε έλλειψη πολιτικής βούλησης κυρίως των ισχυρών εταίρων μας, αλλά και σε λάθος εκτίμηση πολλών χωρών ότι τα κοινά προβλήματα είναι υποδεέστερα των εθνικών, που σχετιζονταν με το τι κερδίζει και τι χάνει κάθε εταίρος, ενώ υπήρχαν και άλλα στοιχεία που θα έπρεπε να συνοπολογιστούν, όπως η νομισματική πολιτική, το εμπορικό ισοζύγιο κ.λπ.

Ωστόσο, οι ελληνικές προσπάθειες επίλυσης των Κοινοτικών προβλημάτων συνέβαλαν στη συσσώρευση μιας διευρυμένης εμπειρίας για τα θέματα της ΕΟΚ, εμπειρία που φάνηκε πολύ χρήσιμη αργότερα, κατά την άσκηση των καθηκόντων της Προεδρίας για δεύτερη φορά το β' εξάμηνο του 1988.

Στην πρώτη Ελληνική Προεδρία, αρμόδιος υφυπουργός ήταν ο Γρηγόρης Βάρφης (αργότερα Επίτροπος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή), ενώ με τον έναν ή τον άλλο τρόπο σημαντικό ρόλο στην προετοιμασία της Προεδρίας και τη διεξαγωγή της έπαιξαν οι: Αχιλλέας Μπτσός, Μάριος Καμηγής, Παναγιώτης Καζάκος.

1.2. Η 2η Ελληνική Προεδρία (β' εξάμηνο του 1988)

Αντίθετα με την πρώτη Προεδρία, η δεύτερη (β' εξάμηνο του 1988) χαρακτηρίστηκε εξαιρετικά ή ιδιαίτερα επιτυχής, όπως αποδείχθηκε και από τα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Ρόδου (2-3/12/1988). Σε σύγκριση με την πρώτη Προεδρία, η διεθνής κατάσταση ήταν ομαλότερη, η

Η Ελλάδα ανέλαβε τα καθήκοντα της Προεδρίας της Ε.Ε. από την 1η Ιανουαρίου του 2014 και θα τα ασκήσει για ένα εξάμηνο, έως την 30ή Ιουνίου του 2014. Η τρέχουσα Προεδρία (5η κατά σειρά) ασκείται υπό έκτακτες συνθήκες δεδομένου ότι η Ε.Ε. αντιμετωπίζει πολλά και δύσκολα προς επίλυση προβλήματα, το σημαντικότερο εκ των οποίων είναι η ανεργία, ενώ ειδικά η χώρα μας διανύει το χειρότερο οικονομικό διάστημα μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, γεγονός που την αποδυναμώνει διαπραγματευτικά. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελληνική Προεδρία δεν μπορεί παρά να είναι διεκπεραιωτική, αλλά πρέπει να είναι και ενωτική ενόψει των ευρωεκλογών, που αναμένεται να χαρακτηρισθούν από την αποχή και την άνοδο των ευρωσκεπτικιστών.

Το παρόν βιβλίο φιλοδοξεί να συμβάλει στη γνώση σχετικά με την τρέχουσα Ελληνική Προεδρία και στην υπενθύμιση των γεγονότων των τεσσάρων προηγούμενων Προεδριών.

